

Ö?retmen Adaylar? için Bilgi ve ?leti?im Teknolojileri (B?T) Yeterlilik Alg?s? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). Ö?retmen Adaylar? için Bilgi ve ?leti?im Teknolojileri (B?T) Yeterlilik Alg?s? Ölçe?i. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=26919>

Özet

Öğretmen Adaylar? için Bilgi ve ?leti?im Teknolojileri (B?T) Yeterlilik Alg?s? Ölçe?i, öğretmen adaylar?nın eğitim ortamlar?nda Bilgi ve ?leti?im Teknolojileri (B?T) kullan?m?na yönelik algılanan yeterlilik düzeylerini ölçmek amacıyla geli?tirilmis? bir araçtır. Ölçek, 2015 y?l?nda ?ad ve Nalçacı tarafından yürütölen bir çal??ma kapsamında olu?turulmuştur. Geli?tirme süreci, Milli Eğitim Bakanl??? (MEB) tarafından belirlenen Öğretmenlik Mesle?i Genel Yeterlikleri temel alınarak, özellikle B?T ile ilgili performans göstergelerine odaklanmıştır.

30 maddeden olu?an bu tek faktörlü yapı, öğretmen adaylar?nın B?T entegrasyonuna ilişkin öz yeterliliklerini de?erlendirmek için yüksek düzeyde güvenilirlik ve geçerlilik kanıtları sunmaktadır. Ölçek, 5'li Likert tipi derecelendirme formatında ve 'Oldukça yeterliyim' ile 'Oldukça yetersizim' seçenekleri arasında de?işen bir de?erlendirme sunar.

Anahtar Kelimeler

Öğretmen Adaylar?, B?T Yeterlili?i, Algılanan Yeterlilik, Likert Ölçe?i, Faktör Analizi, Eğitim Teknolojileri, Öz Yeterlilik.

Yazarlar

Süleyman Nihat ?ad, Özge ?lknur Nalçacı.

Amaç

Bu ölçe?in temel amacı, öğretmen adaylar?nın eğitim süreçlerine Bilgi ve ?leti?im Teknolojileri (B?T) entegrasyonu ve kullan?m? konularındaki yeterlilik algılarına nicel olarak ölçmektir. Ölçek, adaylar?n kendi yetkinlik düzeylerini de?erlendirmelerine olanak tan?yarak, öğretmen yeti?tirme programları?nın B?T eğitimindeki mevcut durumu ve eksikliklerini belirlemeye yardımcı olmayı hedeflemiştir.

Ölçe?in geli?tirme süreci, Milli Eğitim Bakanl??? (MEB) tarafından belirlenen Öğretmenlik Mesle?i Genel Yeterlikleri'nin 6 ana ve 31 alt yeterlik alanı?nı esas almıştır. Bu sayede, ölçek maddeleri doğrudan mesleki standartlarla ilişkilendirilmiştir ve öğretmen adaylar?nın pedagojik B?T kullan?m? alanındaki öz yeterliliklerini spesifik olarak saptamıştır.

Yapı

Ölçek, öğretmen adaylar?nın eğitim ortamında B?T kullan?m?na yönelik algıladıkları **yeterlilik** (self-efficacy/perceived competence) yapısını ölçmektedir. Bu yapı, bireyin B?T araçları?nı öğretim, öğrenme ve de?erlendirme süreçlerine ba?arılı bir şekilde dahil etme kapasitesine olan

inanc?n? temsil eden bili?sel bir de?erlendirmedir.

Yap?lan yap? geçerlili?i çal??malar? sonucunda, ölçme arac?n?n güçlü bir ?ekilde **tek faktörlü** bir yap? gösterdi?i belirlenmi?tir. Bu tek faktör, öğretmen adaylar?n?n B?T kullan?m?na yönelik genel öz yeterlilik veya yeterlilik alg?s? boyutunu kapsamaktadır.

Geçerlik

Ölçe?in geli?tirilmesi sürecinde hem **kapsam geçerlili?i** hem de **yap? geçerlili?i** çal??malar? yürütülmü?tür. Kapsam geçerlili?ini sa?lamak amacıyla, ölçek maddeleri MEB tarafından geli?tirilen 233 performans göstergesi içerisinde B?T'e ili?kin olanlar belirlenerek kazan?m ifadelerine dönü?türülmü?tür. Üretilen madde havuzu, e?itimde program geli?tirme ve bili?im teknolojileri alanında uzman iki öğretim üyesinin görü?üne sunulularak uzman de?erlendirmesi alınm??tır.

Yap? geçerlili?i hesaplamalar? için 317 son s?n?f öğrencisine uygulanan pilot çal??madan elde edilen veriler kullan?lm??tır. Veri setinin faktörleme uygunlu?unu test eden **KMO testi** de?eri 0.960 olarak, Bartlett Küresellik testi ise ($\chi^2= 5823.884$; $sd=435$; $p=0.000$) anlamlı bulunmu?tur, bu da veri setinin çok de?i?kenli normal dağılım özelliğine ve örnekleme yeterliliğine sahip oldu?unu göstermi?tir.

Tek faktörlü yap?n?n toplam varyans?n %48.03'ünü açıklad??? görülmü?tür. Maddelerin faktör yükleri 0.52 ile 0.76 arasında de?i?mekte olup, genel olarak yüksek de?erler alm??tır. Düşük ortak faktör varyans?na sahip iki madde (Madde 1 ve Madde 22) dahi yüksek faktör yükleri (s?ras?yla 0.582 ve 0.520) ve yeterli madde toplam korelasyonlar? nedeniyle ölçekten ç?karılmam??tır, bu da ölçe?in ölçtü?ü yap?y? güçlü bir ?ekilde korudu?unu teyit etmektedir.

Güvenirlik

Ölçek maddelerinin iç tutarlılık aç?s?ndan güvenilirli?i, yaygın olarak kullan?lan **Cronbach Alpha** ve Guttman Test-Yar?lama formülleri kullan?larak hesaplanm??tır. Hesaplanan **Cronbach Alpha** katsay?s? 0.962 gibi oldukça yüksek bir de?ere sahiptir, bu da ölçe?in maddeleri arasında mükemmel düzeyde bir iç tutarlılık oldu?unu göstermektedir. Guttman iki yar? tutarlılık katsay?s? ise 0.938 olarak hesaplanm??tır.

Ayr?ca, ölçekte yer alan maddeler için hesaplanan madde-toplam korelasyonlar? 0.488 ile 0.733 arasında de?i?mektedir. Bu korelasyon de?erleri, her bir maddenin ölçe?in ölçtü?ü genel yap?y? destekledi?ini ve ölçe?in yüksek düzeyde güvenilirli?e sahip oldu?unu kan?tlamaktadır.

Faktör Analizi

Taslak ölçe?e uygulanan ilk temel bile?enler analizinde (Principal Components Analysis), özde?eri 1'in üzerinde olan toplam 3 faktör tespit edilmi?tir. Bu faktörlerden birincisi, 14.41 özde?eri ile toplam varyansın %48.25'ini tek ba??na aç?klam??tır. ?kinci ve üçüncü faktörlerin özde?erleri (s?ras?yla 1.31 ve 1.11) daha dü?ük olup, varyansa katkıları s?n?rlıdır.

Özde?erler arasındaki büyük fark (birinci faktörün baskınlı??ı), yamaç çizgi grafi?i (Scree Plot) sonuçları ile birlikte de?erlendirildi?inde, ölçme aracının temel olarak **tek boyutlu** bir yapı sergiledi?i sonucuna varılmı?tır. Bu nedenle, faktör sayısı bir ile s?n?rlanarak **faktör analizi** tekrarlanmı?tır. Tek faktörlü yapı, ölçe?in ölçtü?ü B?T yeterlilik alg?s? yapısının bütüncül oldu?unu do?rulandı?

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Geli?tirme

Format: 30 maddeden olu?an 5'li derecelendirmeli Likert tipi ölçek.

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Ö?retmen Adaylar? (E?itim Fakültesi Son S?n?f Ö?rencileri)

Ya? Grubu: Üniversite Son S?n?f Ö?rencileri (Genellikle 21-24 ya? aralı??ı)

Popülasyon Detayları: Ara?tırmanın yapıldı??ı e?itim fakültesi farklı programlarında öğrenim gören 317 son s?n?f ö?rencisi.

Test Metodolojisi: Katılımcılar, 'Oldukça yeterliyim' (En yüksek yeterlilik alg?s?) ile 'Oldukça yetersizim' (En düşük yeterlilik alg?s?) seçenekleri arasında de?i?en 5'li derecelendirme üzerinden kendi B?T yeterlilik algılarını de?erlendirirler.

Anahtar Kelimeler

B?T entegrasyonu, Ö?retmenlik yeterlikleri, Öz yeterlilik alg?s?, Tek faktörlü yapı, Yapı Geçerlili?i, ?ç Tutarlılık, E?itim Teknolojileri.

Yazar ?leti?im Bilgileri

Yazar ORCID Tanımlayıcısı: Bilgi mevcut de?il.

Kurum E-posta Adresleri: nihat.sad@inonu.edu.tr (Sorumlu Yazar: Süleyman Nihat ?ad)

Yazma Adresi: Süleyman Nihat ?ad (Hönu Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Malatya, Türkiye).

izinler, Ücret ve Test Y?I?

Test Y?I?: 2015

Referans Yayın: ?ad, S.N. ve Nalçacı, Ö.?. (2015). Öğretmen Adaylar?n?n Eğitimde Bilgi ve İletişim Teknolojilerini Kullanmaya İlişkin Yeterlilik Alg?lar?. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(1), 177-197.

izinler ve Ücret: Ölçe?in bilimsel ve akademik amaçlı kullanımlar? için sorumlu yazar (Süleyman Nihat ?ad) ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Kaynaklar

?ad, S.N. ve Nalçacı, Ö.?. (2015). Öğretmen Adaylar?n?n Eğitimde Bilgi ve İletişim Teknolojilerini Kullanmaya İlişkin Yeterlilik Alg?lar?. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(1), 177-197. Makalenin dijital bağlantısı: academia.edu

Ölçe?in orijinal PDF dökümanı indirmek için mevcuttur: ogretmen-adaylari-icin-bilgi-ve-iletisim-teknolojileri-bit-yeterlilik-algisi-olcegi-toad.pdf

Öğretmen Adaylar? için Bilgi ve İletişim Teknolojileri (B?T) Yeterlilik Alg?s? Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçek maddeleri bu akademik girişte doğrudan yer almamaktadır; ancak orijinal makalenin ekler bölümünde veya yukarıda bağlantısı verilen PDF dosyasında (toplam 30 madde) mevcuttur. Ölçek maddelerine ekten ulaşılabilir.